

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

14. Quanta sit malorum medicoru[m] passim turba? ex historia Gonellæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

raphanorum, ac similes quisquillas sub lectica videat, facile esse conijcere, quod ea æger degulârit. Lætus hac arte ingeniosus discipulus, cœpit & ipse eam profiteri, & exercere. Sed malè cessit ars, non bene applicata. Vocatus fortè fuerat ad agricolam decumbentem, cui rotundè dixit, non posse eum consequi sanitatem. Causam rogatus respondit, quod cibo inidoneo yteretur. Interrogatus porrò, quonam cibo? dixit, equum eum manducasse. Cachinnantibus ijs, qui aderant, maiorem præbuit ridendi causam, quando explicata dicti sui causa se se excusavit. Dixit enim, se ephippium sub lectica videre, utique de equo manducato illuc projectum. Tales medici, sine numero occurrunt, à quibus nec hominibus salus, nec DEO gloria provenit.

Est enim sint fabulæ, quas memoravi, an non infiniti occurrunt, qui se medicos profitentur? non solum illi, qui è scholis prodierunt medicorum, verum etiam, qui rure nati litteras nullas didicerunt? Non enim iam loquar de circumforaneis, nec de illis, qui rem herbariam tractarunt, aut qui chartas aliquas remedijs plenas in foro scrutario emerunt & legerunt. Quæ anus tam est tremula, ut non audeat, etiam in periculosissimis morbis, medicinam polliceri? quæ ancilla, quis de trivio mendicus, aut Iudæus non consulit ægrotis? Ita ubique Asclepiades, aut Themison, aut aliquis Antonius Musa occurrit; ita putes in nullo non pago Cassios, Calpitunos, Aruntios, Albutios, Rubrios, Stertinius inueniri. Quam rem Gonella Italus, inter omnes sui tēporis sanniones & facetos homines primas tenens, Nicolaus Ferrariæ Duci aliquando luculentè demonstravit. Incidit quæstio, cuiusnam generis hominum, Ferrariæ, maxima esset multitudo? Ibi alij alios opifices arque artifices nominabant; quidam dicebant, plurimos esse mercatores; Gonella autem contendebat, numerum maximum esse medicorum; cum tamen constaret, vix tres aut quatuor medicos esse in tota ciuitate. Ut igitur paradoxo sui veritatem confirmaret, altero die, ante fores templi consedit, non sine focalibus, & fascijs circa malas obuolutis. Quoniam autem notissimus erat in tota ciuitate, nemo in templum intrauit prius, quàm interrogaret, Ecquidnam illi

XIV.

mal i

mali accidisset? respondit singulis, dentes sibi dolere. Hic nemo omnium fuit, cui non remedium in promptu esset. Unus suavit, ut *vitiosum*, si quem haberet, *erui sineret*. Et cum diceret, forcipem se pati non posse, mox alter adfuit, qui illud subijceret: *causos dentes extrahit amurca*. Et tertius superueniens aliud suggererat, dicebatque: *Dentes sine vexatione extrahit radix pastinaca*. Quid ergo, ait Gonella, si omnes dentes labent, an omnes suades euellendos? Nequaquam, ait quartus, siquidem ijs firmatis alia sunt remedia. Nam *mobiles dentes stabilis myrrha commanducata*. Enimvero, ait quintus, *Mobiles dentes sistit succus colocynthidis cum aceto calefactus*. Excipit sextus, ut ego audiui, *confirmat dentes inula à ieiuniis commanducata*. Immo, ait septimus, *confirmantur dentes ossibus pernarum combustis*. Aut *commanducata lappathi radix*, inquit octauus. Quod si hæc omnia non iuuant, ait nonus, *vinciendi sunt dentes auro*. Vix hi abierant, cum decimus successit, qui, intellecto dolore eius, extemplo pronuntiavit antiquum illud: *Circumscalpti dentes, dolore liberantur*. Undecimus autem, iussit eum *circumscarificare dentem*. Superuenit duodecimus, qui consultius putauit, si *infricaret dentes cinere cornu carmini*. Hunc excipiens tertius decimus ait: *iuuat dentes illitus cinis vermium terrænorum*. Decimus quartus, à certis eum iubebat cibis abstinere, illud addens: *Noceat dentibus & gingivis Brassica*. Decimus quintus aiebat: *Dentium remedium est, corticis platani in aceto decoctum*. Sed mox & decimus sextus, melius sibi sapere visus, dicebat: *Dentes sanat radix anemone commanducata*. Compendiosius est, aiebat decimus septimus, *si canis dentium cera includatur, ad vermiculum necandum*. Alius deinde post alium veniebat, qui se dentibus mederi posse profitebatur. Et quidem nonnulli quædam è iam dictatis repetebant, alij verò noua, nonnulli etiam superstitiosa afferebant. Nam fuit, qui diceret: *Dentibus remedio sunt panacis radix commanducata, præcipuè chironia, item succus collutis*. Alius: *Radix hyoscyami ex aceto manducata*. Alius: *Commanducantur & plantaginis radices, aut colluuntur in aceto decoctis succo*. Quidam aiebat, anum se nosse, quæ recitatis aliquot carminibus, plumbum liquefactum infundat in aquam, & dentium dolores extinguat. Alius schedam è sinu extractam legebat, in qua

.VIX

.XII

qua hæc verba: *Erigeron à nostris vocatur senecio. Hanc si ferro circumscriptam effodiat aliquis, tangatq; ea dentem, & alternis ter despuat. ac reponat in eundem locum, ita ut vivat herba, aiunt, dentem eum postea non doliturum.* Talia sexcenta, & amplius excepit in chartam Gonella, cum nominibus & cognominibus eorum, qui dictauerunt; venitque adhuc generis obuolutis, & capite infasciato ad Nicolaum Ferrariæ Ducem prædentem. Ad cuius primum aspectum exclamans Dux aiebat: Quid ita tibi, Gonella, quid accidit? Cui Gonella fractâ, & miserabili voce respondit, dentes sibi dentire. Vix dixerat, cum Dux, ex intimò conclavi suo iussit certam sibi pyxidem afferri, quam Gonellæ porrexit, ut oleo illo dentes imbueret. Gonella pyxide accepta, atramentum & calamus poposcit, quibus allatis, ipsius etiam Ducis nomen & remedium ultimo loco catalogi sui apposuit. Exhibitoq; syllabo omni, ostendit, solorum deantium dolori pellendo, tot esse Ferrariæ medicos; neque dubium esse, si numerus iniretur medicorum, qui ceteris morbis remedia se habere existiment, plures Ferrariæ medicos, quam viros inuentum iri. Quod Ferrariæ ostensam est, posset in toto terrarum orbe demonstrari. Vbiq; medici sunt, sed sub scamno nati; qui tolerari possent, si in vulneribus sanandis, aut quotidianis malis curandis se cohiberent. Nunc autem, quando non tantum dentes, sed intima quæque, & aded ipsam vitæ sedem aggrediuntur, cum nec morbos nôrint, nec morborum medicinas, quid mirum est, tot passim efferrî? cœmeteria ante tempus impleri? Nimirum remedia suggerunt? Ignoscite, ô quotquot hic temeritate vestra rei estis; dura, sed vera sententia vos feriam; In grauius & periculosis morbis, vbi non agitur de dente, sed de vita, homicidia sunt remedia in-
doctorum.

FFF

CAPVT